

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601
 телефон 235-23-78, факс 235-32-57
 E-mail: info@mincult.gov.ua

№ _____
 На № _____
 06.03.2015 312/18/10-15
 04-22/3-574(229185) від 17.12.2014

**Комітет Верховної Ради України
 з питань культури і духовності**

Щодо розгляду законопроектів

Міністерство культури України розглянуло в межах компетенції лист Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності від 17 грудня 2014 р. № 04-22/3-574 (229185) щодо розгляду ряду законопроектів, зокрема про внесення змін до деяких законів України (щодо запровадження інституту священнослужителів (капеланів) у військових, правоохоронних органах) (реєстр. № 1153 від 2 грудня 2014 р.), про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назв організацій, керівні центри яких знаходяться за межами України (реєстр № 1244 від 4 грудня 2014 р.) та про особливості святкування Рош Ха-Шана в місті Умань Черкаської області (реєстр. № 1372 від 10 грудня 2014 р.), у зв'язку з чим інформує про таке.

Щодо законопроекту про внесення змін до деяких законів України (щодо запровадження інституту священнослужителів (капеланів) у військових, правоохоронних органах) (реєстр. №1153 від 2 грудня 2014 р.).

Перш за все, зазначаємо, що поняття «капелан» має досить широке тлумачення, зокрема, як священнослужителів у війську (військові капелани), у медичних установах (медичні капелани), у пенітенціарних установах (тюремні капелани), а в деяких країнах такі священнослужителі є навіть при пожежній охороні, поліції, гауптвахті та інших громадських установах. З огляду на зазначене, питання визначення суті інституту капеланства та засад його функціонування в українському суспільстві, на думку Мінкультури, доцільно унормувувати шляхом розробки окремого законодавства про капеланську службу, а не внесенням змін до окремих Законів України.

Крім того, відповідно до консолідованої позиції українських церков і релігійних організацій, внесення змін до чинного Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» має відбуватись виключно за погодженням з релігійною спільнотою, зокрема Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій, та носити комплексний характер. Наразі представники релігійних організацій вважають пріоритетним взяти участь у Конституційній реформі, зокрема шляхом вироблення та опробування основних принципів державно-

церкви (копія листа Адміністрації Держприкордонслужби до МВС від 5 листопада 2014 р. № 0.32-9980/0/6-14).

Крім того, наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 р. № 1361 до Класифікатора професій ДК 003:2010 були внесені зміни, які набирають чинності з 1 березня 2015 року. Зокрема, за кодом розділу 2 «Професіонали», кодом підрозділу 24 «Інші професіонали», кодом класу 246 «Професіонали в галузі релігії», кодом підкласу 2460 наведено, зокрема, такі професійні назви робіт: «Священнослужитель (пастор, пресвітер, військовий священник (капелан) і т. ін.)».

З огляду на вищевикладене, на думку Мінкультури, необхідність внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» шляхом прийняття законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України (щодо запровадження інституту священнослужителів (капеланів) у військових, правоохоронних органах)» (реєстр. № 1153 від 2 грудня 2014 р.) відсутня.

Щодо законопроекту про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назв організацій, керівні центри яких знаходяться за межами України (реєстр. №1244 від 4 грудня 2014 р.)

Законопроектом пропонується частину другу статті 9 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» доповнити наступним текстом: «Назва релігійної організації, керівний центр якої знаходиться за межами України, повинна відображати назву релігійної організації, яка є її керівним центром».

Керівні центри за межами України має досить значна кількість релігійних організацій України. Зокрема, Українська православна церква (Російська Федерація), Римсько-католицька церква в Україні та Українська греко-католицька церква (Держава Ватикан), ряд протестантських церков, зокрема релігійні організації Свідків Єгови (США), адвентистів сьомого дня (США), мормонів (США), а також релігійні організації національних меншин, зокрема Німецька євангелічно-лютеранська церква (Німеччина), Закарпатська реформатська церква (Угорщина), Українська єпархія Вірменської апостольської церкви (Республіка Вірменія), релігійні організації іудеїв, інші.

В цілому суть запропонованих вказаним законопроектом змін не порушує і не обмежує визначених чинним законодавством прав та свобод громадян, зокрема реалізацію закріпленого статтею 35 Конституції України права на свободу світогляду та віросповідання.

У різномірних аналітичних та експертних середовищах активно обговорюваною є теза про те, що закордонні релігійні організації, які мають мережу своїх структур в Україні, мали б укладати спеціальні договори на зразок конкордатів із державою Україна. У рамках таких договорів мали б бути вирішені й питання щодо назв відповідних релігійних організацій.

Разом з тим, потрібно зауважити, що згідно з чинною редакцією статті 13 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» релігійна організація визнається юридичною особою з дня її державної реєстрації, яку, відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», здійснюють підрозділи Державної реєстраційної служби Міністерства юстиції України. Введення запропонованої норми в дію може призвести до значних ускладнень самої процедури державної реєстрації релігійних

конфесійних відносин. Надалі, відповідно до них розробити Концепцію державно-конфесійних відносин в Україні, а вже потім оновлювати чинний Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Разом з тим, інформуємо, що 2 липня 2014 р. Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження № 677 «Про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах, Національній гвардії та Державній прикордонній службі», яким передбачена розробка і затвердження положень про службу військового духовенства (капеланську службу) у цих військових формуваннях. Документ визначив, що запропоновані релігійними організаціями священнослужителі, які успішно пройшли відбір, працевлаштовуються з укладенням відповідних трудових договорів у підрозділах Збройних Сил, Національної гвардії та Державної прикордонної служби, належать до персоналу цих військових формувань і є військовими священниками (капеланами). Нормативно-правовим актом забезпечується навчання таких осіб військовій справі, їх військово-гуманітарна та військово-психологічна підготовка. Визначено також доповнити чинний Класифікатор професій професією, за якою здійснюватиметься душпастирська опіка військовослужбовців і резервістів у цих військових формуваннях.

Станом на кінець 2014 року в Міністерстві оборони України на виконання вищезазначеного урядового розпорядження був розроблений проект наказу Міноборони «Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України». Листом Міноборони від 16 грудня 2014 р. № 220/11226 зазначений проект наказу надійшов до Мінкультури для його погодження в установленому порядку.

В Національній гвардії України розроблено попередній проект Положення про службу військового духовенства в Нацгвардії України, яке на даний час доопрацьовується згідно із зауваженнями та пропозиціями уповноважених представників церков, відповідальних за співпрацю з Нацгвардією України (Українською православною церквою, Українською православною церквою Київського патріархату, Українською греко-католицькою церквою, Українською автокефальною православною церквою, Римсько-католицькою церквою в Україні, Духовним управлінням мусульман України) (лист Нацгвардії до Мінкультури від 25 грудня 2014 р. № 3/19/2-5561).

Крім того, сьогодні в підрозділах Національної гвардії України на громадських засадах працюють для задоволення релігійних потреб військовослужбовців та членів їх сімей 80 священнослужителів (11 з яких проводили душпастирську опіку в зоні антитерористичної операції), а для проведення богослужбової діяльності на територіях військових частин разом з представниками інших релігійних конфесій використовується 14 споруд (3 будівлі та 11 пристосованих приміщень).

В Адміністрації Державної прикордонної служби України відповідним розпорядженням від 13 серпня 2014 р. № 161 створено робочу групу, яка розробила попередній проект Положення про службу військового духовенства (капеланства) у Держприкордонслужбі України. Цей проект направлений на погодження та розгляд до Української православної церкви, Української православної церкви Київського патріархату та Української греко-католицької

організацій як юридичних осіб, а також процедури внесення змін до відомостей про вже діючі релігійні організації, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців (зокрема, громіздкі назви закордонних релігійних центрів, які, перед внесенням їх до оновлених назв релігійних організацій, потребуватимуть свого офіційного підтвердження та уточнення; велика кількість релігійних організацій, яким доведеться вносити зміни до своїх установчих документів, а потім реєструвати такі зміни, інше).

Крім того, реалізація зазначених пропозицій може призвести до напруження та загострення існуючих протиріч у державно-конфесійних та міжконфесійних відносинах, негативно вплинути на загальну суспільно-політичну ситуацію в країні.

З огляду на зазначене, необхідність прийняття законопроекту про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назв організацій, керівні центри яких знаходяться за межами України (реєстр. № 1244 від 4 грудня 2014 р.), на думку Міністерства культури України, потребує додаткового опрацювання.

Щодо законопроекту про особливості святкування Рош Ха-Шана в місті Умані Черкаської області (реєстр. №1372 від 10 грудня 2014 р.)

Відповідно до пояснювальної записки, метою зазначеного законопроекту є створення в м. Умань Черкаської області спеціальної території для паломників з врегульованими правилами поведінки на ній, зокрема для регулювання паломницького руху на період перебування паломників в м. Умань, забезпечення захисту прав і інтересів паломників та населення міста.

Порушені питання стосуються здебільшого Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» і, таким чином, не відносяться до повноважень Міністерства культури України.

**Заступник Міністра культури України
з питань європейської інтеграції**

А.М. Вітренко